

ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	PWYLLGOR CRAFFU CORFFORAETHOL
DYDDIAD Y CYFARFOD	11 MEDI 2014
TEITL	MEDDYLFRYD SYSTEMAU
AELOD CABINET	Cynghorydd Peredur Jenkins

1. Cefndir

1.1. Mae'r Pwyllgor Craffu wedi nodi ei ddymuniad i graffu'r diweddaraf gyda meddylfryd systemau gan ofyn i mi ymateb yn benodol i'r cwestiynau a nodir isod.

2. I ba raddau y mae Meddylfryd Sustemau wedi ymestyn ar draws y Cyngor ?

2.1. Dechrau mae'r gwaith o ymestyn ar hyn o bryd.

2.2. Bydd aelodau'r Pwyllgor oedd yn rhan o'r adolygiad craffu gwreiddiol yn ymwybodol nad mater o osod proses yn ei le yw "meddylfryd systems" ond mater o sicrhau meddylfryd cyson ymysg holl staff y Cyngor a bod diwylliant a threfniadau gwaith ehangach y Cyngor hefyd yn cefnogi'r meddylfryd hwnnw.

2.3. Bydd y meddylfryd, y diwylliant a'r trefniadau gwaith yma wedyn (o'u gwreiddio ymysg holl staff y Cyngor) yn arwain at arfogi'r staff hynny i ddarganfod datrysiadau i ateb gwir anghenion bobl Gwynedd.

2.4. 'Rydym wedi rhoi'r teitl "Ffordd Gwynedd" ar y casgliad yma o drefniadau gwaith, meddylfryd a diwylliant sef y ffordd y byddwn ni'n sicrhau ein bod yn rhoi bobl Gwynedd yn ganolog i bopeth yr ydym yn ei wneud, a hwn yw'r cynllun y cyfeirir ato yn DT1 ar dudalen 38 o Gynllun Strategol y Cyngor.

2.5. Er mwyn ymestyn hyn oll ar draws y Cyngor, mae angen sicrhau fod yr elfennau pwysicaf ar gyfer cyflawni hynny yn eu lle cyn dechrau ar y daith (neu fe fyddwn yn cael ein cyhuddo o siarad amdano a dim byd yno i'w gefnogi yn ymarferol). Byddai hynny yn arwain i staff feddwl mai siarad gwag ydyw ac nad ydym o ddifrif amdano. Byddai hyn yn ei dro yn ei gwneud yn amhosibl newid y diwylliant.

2.6. Mae'r gwaith o sicrhau fod yr elfennau cefnogol pwysicaf yn eu lle bellach ar fin cael eu cwblhau, gydag un elfen hanfodol yn cynnwys datblygu rhaglen fewnol (ar ôl dysgu gwersi o'r ddau beilot "meddylfryd systems" a gyflawnwyd) i sicrhau fod cymorth ar gael i dimau gwasanaeth herio'r hyn y maent yn ei wneud ar hyn o bryd. Rhaglen rhoi Ffordd Gwynedd ar waith fydd hwn.

- 2.7. Bydd rhediad cyntaf y rhaglen hon yn digwydd ym mis Hydref mewn un gwasanaeth er mwyn caniatáu i ni ei phrofi'n ymarferol cyn ei hallforio'n ehangach i fwy o unedau.
- 2.8. Bydd dogfen Strategaeth Ffordd Gwynedd yn mynd i'r Cabinet i amlinellu beth sydd dan sylw mewn dogfen ffurfiol i'w chymeradwyo yn yr hydref.
- 2.9. Bydd y rhai oedd yn bresennol yn y Cyngor pan benodwyd y Darpar Brif Weithredwr ym mis Mai yn cofio iddo gael ei benodi ar sail y weledigaeth o newid diwylliant y Cyngor i un sy'n gyson â meddylfryd systemau, ac mae o eisoes wedi dechrau ar y gwaith o ymestyn y cysyniad ymysg rheolwyr a staff y Cyngor drwy gynnal cyfres o sesiynau yn ystod Gorffennaf ac Awst.

3. Pa ymdrechion sydd wedi bod i sicrhau dealltwriaeth yr Aelodau Cabinet ac Uwch Reolwyr o egwyddorion Meddylfryd Systemau? Yn sgil hynny, a oes unrhyw un o wasanaethau'r Cyngor wedi ei ailgynllunio er budd y cwsmer?

- 3.1. Mae'r Uwch Reolwyr wedi bod yn rhan o'r sesiynau a gynhaliwyd gan y Darpar Brif Weithredwr y cyfeiriwyd atynt uchod a thra bod holl aelodau'r Cabinet yn ymwybodol o'r hyn sydd dan sylw o ran Cynllun DT1 y Cynllun Strategol byddant yn cael gwell dealltwriaeth o'r hyn sydd dan sylw wrth gyflwyno'r ddogfen strategol iddynt.
- 3.2. Yn amlwg, nid oes gwasanaeth wedi ei ail gynllunio eto ond mae'r Cynllun Strategol yn rhagweld y byddwn wedi rhoi cefnogaeth i 7 Tîm i roi egwyddorion Ffordd Gwynedd ar waith erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Gan gymryd na fyddwn yn dod ar draws mwy o rwystrau 'rwyf yn hyderus y byddwn yn medru gwneud hyn.
- 3.3. Mae'r pwynt a wneir ynglŷn â'r angen i aelodau fod yn deall yr hyn sy'n ddisgwyliedig ohonom yn un pwysig na ddylid ei golli.
- 3.4. Yn amlwg 'rwyf innau a'r Cyngorydd Ioan Thomas wedi bod yn cadw rheolaeth dros y gwaith o ddatblygu'r gyfundrefn ac yn deall elfennau o beth fydd y gofynion ar staff a rheolwyr ond fe fydd yna ofynion arnom ni hefyd fel aelodau. Ni fyddwn yn gallu newid diwylliant y Cyngor os yw diwylliant yr aelodau yn aros yr un fath.
- 3.5. 'Rwyf yn trafod ar hyn o bryd gyda swyddogion beth sydd angen ei wneud i sicrhau fod holl aelodau'r Cyngor yn dod i ddeall digon am y cysyniadau y tu ôl i Ffordd Gwynedd er mwyn helpu i atgyfnerthu ein gallu i newid y meddylfryd cyffredinol o fewn y Cyngor.

4. Pa gefnogaeth sydd ar gael i swyddogion ddarparu'r 'day job' a gweithio ar y cynllun Meddylfryd Systemau ar yr un pryd?

- 4.1. Bydd y rhaglen rhoi Ffordd Gwynedd ar waith yn cynnwys yr angen i reolwyr ystyried unrhyw ofynion cario 'mlaen gyda'r "day job" tra bod yr ail ddylunio yn digwydd.
  - 4.2. Ystyrir fod hyn yn rhan greiddiol o unrhyw broses newid ac nid yw'n unigryw i Ffordd Gwynedd yn unig.
  - 4.3. Wrth gwrs, rhaid bod yn fyw i'r ffaith y gallasai hyn olygu o bryd i'w gilydd nad oes modd llenwi'r bwlch yn y tymor byr ac y bydd yn rhaid cyflawni'r "day job" gyda llai o adnoddau am gyfnod tra bydd y tîm sy'n ymgymryd â'r gwaith newid yn gwneud hynny.
  - 4.4. Fe allasai hynny olygu y bydd perfformiad yn gwaethygu felly am gyfnod, ond efallai mai dyna yw'r pris sy'n gorfod cael ei dalu yn y tymor byr er mwyn cael gwell gwasanaeth yn yr hir dymor.
- 5. O ddatblygu'r cynllun ar draws y Cyngor, sut y bwriedir taro cydbwysedd rhwng gwneud y gwaith yn fewnol a chael mewnbwn allanol ac annibynnol yn ôl yr angen?**
- 5.1. Un o'r pethau a ddysgwyd o'r gwaith peilot oedd bod yn rhaid teilwrio'r gyfundrefn derfynol i gyd-fynd a diwylliant penodol Cyngor Gwynedd.
  - 5.2. 'Rydym felly wedi datblygu ein model ein hunain o dan faner Ffordd Gwynedd gan fod hynny hefyd am ein galluogi i ddysgu wrth fynd ymlaen yn hytrach na bod yn ddibynnol ar ymgynghorwyr allanol drud.
  - 5.3. Mae creu rhaglen fewnol a dibynnu ar sgiliau staff sydd gennym yn barod yn mynd i fod lawer mwy cost effeithiol na dibynnu ar ymgynghorwyr allanol.
  - 5.4. Wedi dweud hynny, rhaid i ni beidio â thwylo ein hunain drwy feddwl ein bod yn mynd i fedru datrys pob problem a ddaw i'n rhan wrth fynd ar hyd y daith yma ac 'rydym yn rhagweld gorfod galw ar ymgynghorwyr allanol am gymorth os byddwn yn dod ar draws rhwystrau nad ydym yn gallu eu datrys yn fewnol.
  - 5.5. 'Rydym ar hyn o bryd yn ystyried hefyd a ddylid cael elfen o asesiad allanol gan ymgynghorwyr ar ein cyfundrefn fewnol rhag ofn ein bod yn methu rhywbeth sylfaenol, ond nid ydym wedi dod i gasgliad ar werth hynny eto.
- 6. Ym mha fodd y rhoddir ystyriaeth i sylwadau ac adborth gan gwsmeriaid, a sut eir ati i asesu natur y galw a gwir anghenion y cwsmer? Beth yw barn y cyhoedd, a ydynt yn credu fod meddylfryd systemau yn gweithio?**

6.1. Mae rhan gyntaf y cwestiwn yn rhan annatod o'r gyfundrefn rhoi Ffordd Gwynedd ar waith.

6.2. Byddwn yn dod i wybod yr ateb i'r ail ran unwaith y byddwn wedi ymestyn y cysyniad i fwy o wasanaethau'r Cyngor, ond rhaid gwylio rhag gofyn y cwestiwn anghywir. Yn y pen draw, a yw'r gwasanaeth yn gwella yw'r gwir fesur nid barn y cyhoedd a ydynt yn credu fod meddylfryd systemau yn gweithio. Fe ddylai un arwain at y llall wrth gwrs.

7. Pa fesuryddion sydd wedi cael eu gosod er mwyn asesu llwyddiannau a phroblemau gyda gweithredu'r cynllun ar draws y Cyngor ac adrodd unrhyw faterion o bryder i'r Cabinet?

7.1. Y mesuryddion sy'n cyfrif wrth gwrs yw'r mesuryddion hynny sy'n mesur pa mor dda ydan ni am gyflawni'r pwrpas a osodwyd ar gyfer unrhyw dim sy'n gweithredu o fewn y Cyngor.

7.2. Bydd angen sicrhau fod cyfundrefn perfformiad y Cyngor yn dal y mesurau hynny ac yn ein galluogi i adrodd i'r Cabinet drwy'r Aelod Cabinet perthnasol pan aiff pethau o'u lle.

7.3. Mae hyn yn tanlinellu'r angen i ail edrych ar gyfundrefnau perfformiad y Cyngor fel un elfen bwysig sy'n rhan o'r gwaith o sicrhau fod holl elfennau o ddiwylliant y Cyngor yn cefnogi ein gallu i weithredu ar feddylfryd systemau.

7.4. Mae'r gwaith hwnnw yn digwydd fel rhan o gynllun DT1 y Cynllun Strategol.

8. Pa waith sydd wedi ei gyflawni i asesu costau'r cynllun er mwyn adnabod beth yw maint y gwariant ac unrhyw arbedion sydd eisoes wedi deillio ohono, a beth yw'r rhagamcanion ar gyfer y dyfodol ?

8.1. Mae cofnod o gostau sydd ynghlwm a gweithredu Ffordd Gwynedd yn cael eu cadw, a maes o law pan fyddwn wedi ymestyn y cysyniad ar draws y Cyngor rhagwelir y bydd yna arbedion yn deillio drwy beidio â gwneud pethau sydd ddim yn ychwanegu gwerth i bobl Gwynedd.

8.2. Gallwn wedyn ystyried a fu'n llwyddiant ariannol.

8.3. Fodd bynnag rhaid gwylio rhag meddwl mai arf i arbed arian ydyw.

8.4. Hanfod Ffordd Gwynedd yw canolbwyntio ar anghenion bobl Gwynedd a thrwy hynny i sicrhau ein bod yn wirioneddol cwrdd ag anghenion bobl Gwynedd.

8.5. Fe fydd yna arbedion yn deillio heb os, ond gwella ein gallu i gwrdd ag anghenion ein pobl yw'r prif nod.

9. Beth yw barn arbenigwyr o Ysgol Fusnes Caerdydd e.e. ar ymagwedd y Cyngor at feddylfryd systemau ?

9.1. Ni wyddom am nad ydym wedi gofyn.

9.2. Byddai gorfod creu dogfennau a thalu am yr asesiad yn tynnu ymdrechion ac adnoddau oddi wrth sicrhau ein bod yn symud ymlaen i newid diwylliant y Cyngor a chreu cyfundrefn fydd yn gwella ansawdd ein gwasanaethau.

9.3. Mae'r hyn sydd mewn golwg yn cyd-fynd â datganiadau a glywyd gan swyddogion yr Ysgol Fusnes pan fuont yma i egluro ym mha ffordd y byddent hwy yn ddelfrydol yn gweithredu ar feddylfryd systems ond nid ydym wedi gofyn iddynt wneud asesiad yn benodol.

9.4. Ar ddiwedd y dydd yr unig ffordd i asesu a yw ein hymagwedd yn iawn yw i weld a fydd yn gwella gwasanaethau ac yn hynny o beth, amser a ddengys.